

Annales Bertiniani (Annalen van Sint-Bertijns)

Datum:

830–882

Auteur:

Anonieme schrijvers in de Franse stad Reims die nauw in contact staan met het Karolingische hof.

Bewaarplaats: het oudste exemplaar van deze tekst stamt uit de 9de eeuw en wordt bewaard in de Bibliothèque de l'Agglomération de Saint-Omer (ms. 706). De tekst is ook vertaald uit het Latijn door de Engelse historica J. Nelson (1991).

Het perkamenten handschrift van de Annales Bertiniani, bewaard in de Bibliothèque de l'Agglomération in Saint-Omer, ms. 706, f° 144v-145r.

Annales Bertiniani (Annalen van Sint-Bertijns)

uit : Nelson, Janet
L. *The Annals of St-
bertin*. Manchester:
Manchester
university press,
1991 p.82

Fragment 1: [in het jaar 856]

'In juli werd Æthelwulf, koning van de Westelijke Engelsen, op zijn terugreis uit Rome verloofd met Judith, de dochter van koning Karel. Op 1 oktober, in het paleis van Verberie, ontving hij haar in het huwelijk. Nadat Hincmar, bisschop van Reims, haar had gezalfd en een diadeem op haar hoofd had geplaatst, verleende Æthelwulf haar formeel de titel van koningin, wat tot dan toe ongebruikelijk was voor hem en zijn volk. Nadat het huwelijk was bezegeld door een wederzijdse uitwisseling van koninklijke attributen en geschenken, zeilde Æthelwulf met Judith naar Brittannië, waar zijn koninkrijk lag'.

uit : Nelson, Janet
L. *The Annals of St-
bertin*. Manchester:
Manchester
university press,
1991 p.86

Fragment 2: [in het jaar 858]

'In het district Sens, op een zondag in de kerk van St-Porcara, terwijl de priester de mis aan het vieren was, kwam er plotseling een wolf binnen en bracht alle aanwezige mannen in verwarring door rond te rennen; daarna deed hij hetzelfde bij de vrouwen en verdween vervolgens.

Æthelwulf, koning van de West-Saksen, stierf. Zijn zoon Æthelbald trouwde met zijn weduwe, koningin Judith'.

uit : Nelson, Janet
L. *The Annals of St-
bertin*. Manchester:
Manchester
university press,
1991, p. 97-98

Fragment 3: [in het jaar 861]

'Karel vernam nu dat zij haar weduwekleding had verwisseld en was vertrokken met graaf Boudewijn, op zijn aandringen en met de toestemming van haar broer Lodewijk. (...) Toen Karel dit allemaal hoorde, ging hij te rade bij zijn bisschoppen en andere aanzienlijken van zijn rijk. Nadat het oordeel van de wereldlijke wet was uitgesproken, vroeg Karel de bisschoppen om de canonieke straf bekend te maken over Boudewijn en over Judith, die was weggelopen met een dief en zichzelf had laten vervallen tot het lot van een overspeler, volgens de edicten van de heilige Gregorius, waarin staat dat 'als iemand een weduwe ontvoert om haar tot zijn vrouw te maken, hij en allen die instemmen met zijn daad in de ban gedaan zullen worden'.

uit : Nelson, Janet
L. *The Annals of St-
bertin*. Manchester:
Manchester
university press,
1991, p. 110

Fragment 4: [in het jaar 863]

'Hij (Karel de Kale) bereikte Auxerre: daar stond hij, op advies van zijn trouwe mannen en in overeenstemming met het verzoek van de paus, toe dat zijn dochter Judith in wettig huwelijk werd verbonden met Boudewijn, met wie ze was weggelopen'.

Wat vertellen deze bronfragmenten ons over het leven Judith?
Door wie is deze bron geschreven?
Voor wie is deze bron geschreven?
Wanneer is deze bron geschreven?
Vanuit welk standpunt schrijft de auteur volgens jou?

Het leven van Koning Alfred (zoon van Æthelwulf koning van Wessex)

Auteur:

Asser

Datum:

893

Bewaarplaats:

het oorspronkelijk handschrift uit de late 9de eeuw is vernietigd in een brand, enkel latere kopieën zijn nog bewaard gebleven. Deze Latijnse tekst is vertaald door Simon Keynes, Michael Lapidge (1983).

Dit versiersel stond op een schrijfstift die Alfred de Grote als relatiegeschenk uitdeelde aan zijn getrouwen. Oxford, Ashmolean museum

uit: Asser's Life of King Alfred' and other Contemporary Sources. Translated with an Introduction and Notes by Simon Keynes, Michael Lapidge, Harmondsworth, Penguin Publishing Group, 1983, chapter 13.

Fragment 1: [in het jaar 856]

'En zonder enige onenigheid of ontevredenheid van zijn edelen, beval hij dat Judith, de dochter van koning Karel [de Kale], die hij van haar vader had ontvangen, naast hem op de koninklijke troon moest zitten tot het einde van zijn leven, hoewel dit tegen de (onjuiste) gewoonte van dat volk inging. Want de West-Saksen stonden niet toe dat de koningin naast de koning zat, noch stond men toe dat zij 'koningin' werd genoemd, maar eerder 'vrouw van de koning'.

uit: Asser's Life of King Alfred' and other Contemporary Sources. Translated with an Introduction and Notes by Simon Keynes, Michael Lapidge, Harmondsworth, Penguin Publishing Group, 1983, chapter 13.

Fragment 2: [in het jaar 858]

'Nadat koning Æthelwulf was overleden, nam Æthelbald, zijn zoon, tegen Gods verbod en de christelijke waardigheid in, en ook in strijd met de gebruiken van alle heidenen, het huwelijksbed van zijn vader over en trouwde met Judith, de dochter van Karel, koning van de Franken, waardoor hij grote schande opliep bij allen die hiervan hoorden.'

Wat vertellen deze bronfragmenten ons over het leven Judith?

Door wie is deze bron geschreven?

Voor wie is deze bron geschreven?

Wanneer is deze bron geschreven?

Vanuit welk standpunt schrijf de auteur volgens jou?

De Witger genealogie

(= een stamboom van de graven van Vlaanderen en meer bepaald van graaf Arnulf I = kleinzoon van Judith).

deel 2
bron 3

Auteur:

Witger, een priester uit de Noord-Franse stad Compiègne.

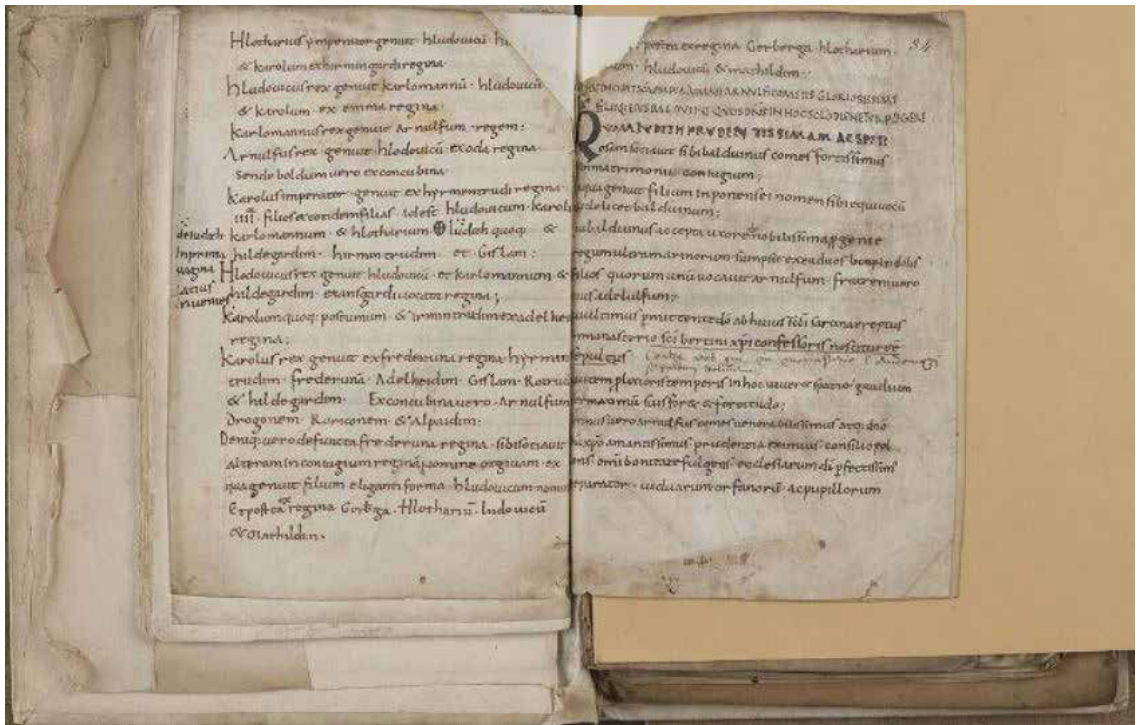
Datum:

951-962.

Bewaarplaats:

het door Witger met de hand geschreven boek uit het midden van de 10de eeuw wordt nog altijd bewaard in de Bibliothèque de l'Agglomération de Saint-Omer (ms. 776).

Het origineel handschrift van de Witger genealogie bewaard in de Bibliothèque de l'Agglomération in Saint-Omer, ms. 776, f° 33v-34r.

De Witger genealogie

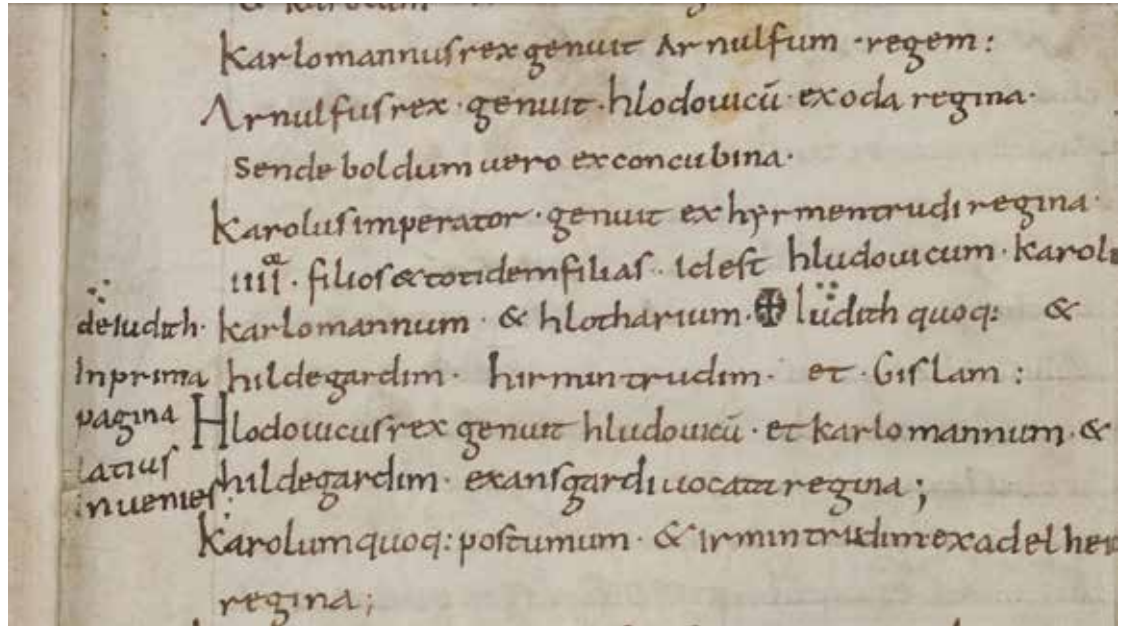
(= een stamboom van de graven van Vlaanderen en meer bepaald van graaf Arnulf I = kleinzoon van Judith).

deel 2
bron 3

*Judith vind je ook in een ander deel van deze stamboom terug (Witger genealogie, ms. 776, f33v)

Fragment 1:

Keizer Karel kreeg uit Ermentrude vier zonen en evenveel dochters, namelijk Lodewijk, Karel, Karloman en Lotharius, en verder * Judith, Hildegard, Ermentrude en Gisela.'

(Witger genealogie, ms. 776, f34r)

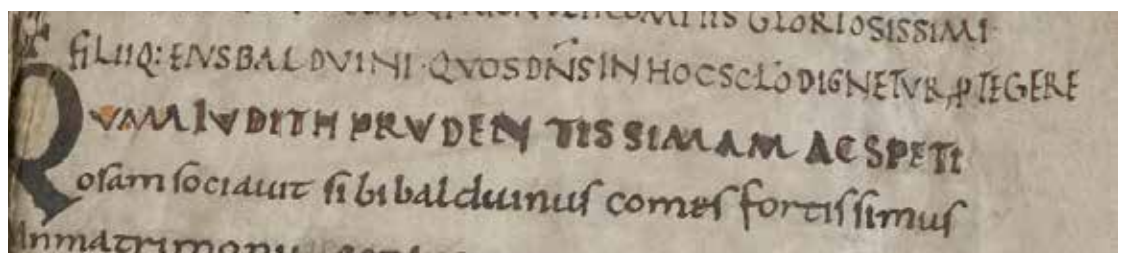
Fragment 2:

'Hier begint het heilige voorgeslacht van Heer Arnulf, de zeer nobele graaf, en zijn zoon Boudewijn: dat de Heer hen tijdens dit leven moge beschermen.

Die heel verstandige en knappe Judith (waarvan eerder al sprake): haar nam de uiterst machtige graaf Boudewijn als echtgenote.

Uit haar kreeg hij een zoon, aan wie hij zijn eigen naam gaf: Boudewijn.

Die Boudewijn nam een vrouw uit een zeer adellijk geslacht van overzee, en kreeg uit haar twee zonen met een goed karakter. De eerste gaf hij de naam Arnulf, en zijn broer noemde hij Adalolf.

Vergelijk de twee afbeeldingen, zoek naar de naam Judith: wat valt er jou op?
Lees de vertaling van het tweede stukje. Wat wordt er gezegd over Judith? Vergelijk dat met wat er gezegd wordt over de vrouw van haar zoon.
Wat vertelt dit fragment over de rol van koninginnen en gravinnen in die tijd?
Door wie is deze bron geschreven?
Voor wie is deze bron gemaakt?
Met welke bedoeling?

Excellente Cronike van Vlaenderen

(Kroniek en genealogie van de prinsen en graven van Vlaenderen tot 1436)

deel 2
bron 4

Auteur:

Anoniem (Pseudo Jan van Dixmude)

Datum:

eerste helft 16de eeuw

Bewaarplaats:

Het exemplaar waarvan je het fragment hieronder vindt dateert uit de eerste helft van de 16de eeuw en was bestemd voor iemand uit de Gentse burgerij. Het wordt bewaard in de Gentse Universiteitsbibliotheek (G. 6184).

Deze mooie pentekening van Judith en Boudewijn bevindt zich in een laatmiddeleeuwse kroniek die wordt bewaard in Koninklijke Bibliotheek Albert I, ms. 10241, f56v.

Excellente Cronike van Vlaenderen

(Kroniek en genealogie van de prinsen
en graven van Vlaenderen tot 1436)

deel 2
bron 4

Universiteits-
bibliotheek Gent,
G.6184, f. 34v

Fragment 1:

'Ik Judith, weduwe van de koning van Engeland (...) weet dat ik, hoewel ik getrouwd was, oprecht van je hield in pure volhardende liefde. En daarom vraag ik je: kom naar Senlis. Want ik heb gehoord dat je mijn dienaar hebt en dat je mijn broer Louis hebt gered. Ik wil je daarvoor bedanken'

Universiteits-
bibliotheek Gent,
G.6184, f. 36r-37r

Fragment 2:

'(...) Judith zei: Je bent de liefste die ik ooit heb gezien, en met jou wil ik de rest van mijn leven doorbrengen. Toen hij dit hoorde zei Boudewijn: dame, wat u mij ook beveelt, ik zal het doen, want u mag beslissen over mijn lot'. Toen Judith dit hoorde, sprak ze verder: 'Boudewijn, we moeten nu handelen. Ik zal met jou reizen, waar je ook wil gaan. Ik geef je mijn woord en mijn trouw, voor mij is dat een belofte voor altijd.' Toen zei Boudewijn: 'Zelfs als alle duivelse raadgevers van jouw vader achter ons aan zouden komen, dan zal ik het allemaal ondergaan. Laat je schat en al je bezittingen hier achter. Ik kom naar Compiègne. Maak je intussen klaar tot ik je kom halen.'

Wat vertellen deze bronfragmenten over de relatie tussen Judith en Boudewijn?

Denk je dat dit een nieuw element is in Judiths verhaal?

Voor wie is deze bron geschreven?

Wanneer is deze bron geschreven?

Vanuit welk standpunt schrijft de auteur volgens jou?

Les chroniques et annales de Flandre (Kronieken en annalen van Vlaanderen)

Auteur:

Pierre d'Oudegherst

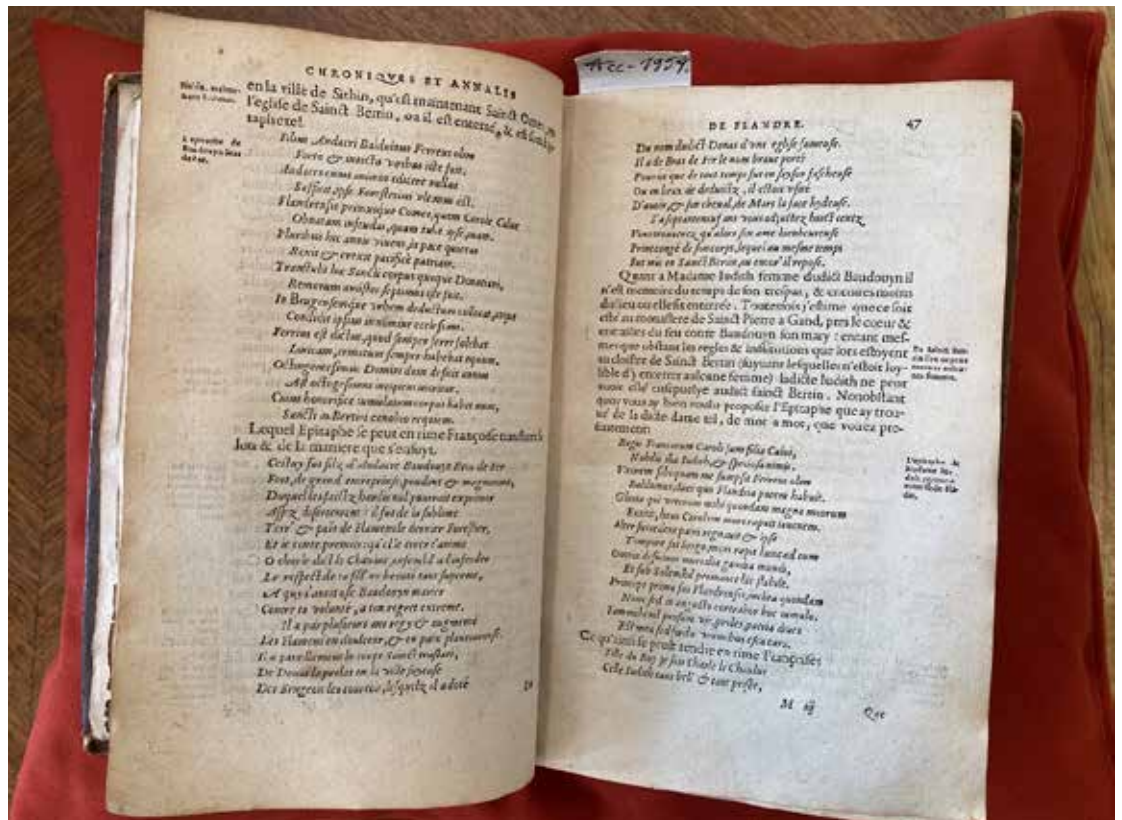
Datum:

1571

Bewaarplaats:

dit gedrukte boek in het Frans en het Latijn wordt bewaard in de Gentse Universiteitsbibliotheek (BIB.ACC.001954).

Pierre d'Oudegherst
Les chroniques et annales de Flandres,
1571, p. 46–47
Universiteits-
bibliotheek Gent

Pierre d'Oudegherst
Les chroniques et annales de Flandres, 1571, p. 46–47, Universiteits-
bibliotheek Gent)

Fragment 1:

de verzonnen grafsteen van Judith
'Ik ben de dochter van koning Karel de Kale van de Franken
De nobele en zeer knappe Judith
Die Boudewijn met de Ijzeren arm nam als zijn echtgenote,
Onder wiens regering als graaf Vlaanderen in vrede was...
Ik was ooit de eerste gravin van Vlaanderen, ooit geëerd
Maar nu lig ik geprangd in dit nauwe graf
Ik heb geen voordeel meer aan mijn echtgenoot, kinderen,
vaderland of rijkdom
Mijn vlees is niets dan voedsel voor smerig ongedierte.'

Wat is dat eigenlijk, een grafschrift?

Door wie is deze bron geschreven?

Waarom zou d'Oudegherst dit grafschrift verzonnen hebben?